

V Ý S T A V A

Slovenské technické múzeum, TU Košice FBERG, Ústav Geoturizmu

Archeologický ústav SAV Nitra a Banický spolok Spiš.

Názov výstavy : Želiezkom a kladivkom

Vernisáž : 12. 2. 2013

Trvanie výstavy : 12.2.2013 – 31.3.2013

Miesto: Pobočka Slovenského technického múzea v Spišskej Novej Vsi ,

Multicentrum BARBORKA na Nábřeží Hornádu

Výstava „Želiezkom a kladivkom“ prezentuje problematiku baníctva na Spiši cez charakteristický banický znak, prekřížené kladivko a želiezko. Grafické vyjadrenie tohto banického znaku je možné vidieť na uniformách, fokošoch, banických zástavách, ošliadroch, náradí, svietnikoch, kahancoch, v ľudovom výtvarnom umení, ale historicky i na erboch a pečatiach mnohých banických miest a obcí Spiša, v znakoch banských závodov, na klopačkách, v banických pozdravoch a obyčajoch.

V takomto banickom duchu sa konala 12.2.2013 i vernisáž výstavy „Želiezkom a kladivkom“ v Pobočke STM v Spišskej Novej Vsi.

Vernisáž sa už tradične otvoril Banickou hymnou spevácky zbor pri BSS a banickou básňou v podaní študentky SPŠ. Nasledovalo vystúpenie Ing. Eugena Labaniča, gen. riaditeľa STM v Košiciach a PhDr. Jána Volného, PhD., primátora mesta Spišská Nová Ves. Samotnú výstavu predstavil a priblížil autor projektu „Želiezkom a kladivkom“ Dr. h. c. Prof. Ing. Pavol Rybár, PhD., riaditeľ ústavu Geoturizmu pri F BERG TÚ Košice.

Samotná výstava pozostáva z prezentácie 7 Hornouhorských banských miest a to Gelnica, Smolník, Jasov, Spišská Nová Ves, Rožňava a Telkybánya a Rudabánya z Maďarskej republiky, ktoré sa v decembri 1487 dohodli, že sa v banských záležitostiach budú riadiť gelnickým banským právom. Baníctvo týchto miest je zobrazené na fotografiách a paneloch, ale i pomocou interaktívnych počítačových a svetelných prvkov. Samostatný panel tvorí Nižná Myšľa, kde boli objavené bronzové predmety staršej doby bronzovej (1 700-1 400 rokov p. n. l.), čo svedčí o rozvinutom baníctve, ťažbe medi, ako i vysokom stupni kovolejárstva už v tomto období. Ďalším exponátom je model hlbinej bane, ako i predmety a pomôcky používané pri banskej činnosti, akými sú meračské pomôcky, svietidlá, ale i historické banské mapy. Zaujímavým exponátom je zvon banickej klopačky z Gelnice. Samostatný panel tvorí „Úloha Košíc v histórii baníctva“, ako i panel „Banský turizmus“, ktorý je doplnený i počítačovým zobrazením jednotlivých banských miest. Stred vystavného priestoru tvorí mapa, kde svetelne je si možné nájsť jednotlivé trasy existujúcich ciest na východnom Slovensku (banská, železná, gotická...). Okrem toho sú tu i „Dejiny baníctva v kocke“ a to Gelnice a Spišskej Novej Vsi.

Výstava je ďalším bodom dobrej spolupráce medzi STM Košice, BSS a ďalšími inštitútmi.

Oblasť Spišsko-gemerského rudohoria je známa zásobami rúd a nerúd nielen z historického hľadiska, ale i v súčasnej dobe je aktuálne obnovenie ťažby v tomto významom banskom regióne.

Ing. Jozef Daniel